



Provinciale Staten

Clustercode SC
Ons kenmerk DOC-00718614
Bijlage(n) 2

Uw kenmerk -
Maastricht 14 november 2024
Verzonden 14 november 2024

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake Regio Deal Midden-Limburg (5^e tranche)

Geachte Staten,

In deze mededeling portefeuillehouder willen wij uw Staten informeren over de voortgang rondom de uitwerking van de in februari 2024 door het Kabinet geselecteerde Regio Deal voor Midden-Limburg. Vandaag heeft het Kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over de nieuwe reeks ondertekende Regio Deals uit de 5^e tranche en bijbehorende convenanten. Hierin is ook de Regio Deal voor Midden-Limburg opgenomen.

Provinciale rol bij vijfde tranche Regio Deals

In het Coalitieakkoord 2023-2027 *Elke Limburger telt!* is aangegeven dat wij als Provincie partner zijn voor die regio's die een nieuwe propositie willen indienen voor de twee laatste tranches van Regio Deals van de Rijksoverheid. Bij de 5^e tranche Regio Deals is de Provincie partner bij de Regio Deals voor Midden- en Noord-Limburg. Bij zowel bestuurlijk als ambtelijk overleg met beide regio's over hun nieuwe Regio Deals brengt de Provincie haar kennis en eerdere ervaringen met betrekking tot Regio Deals actief in en wordt ondersteuning geboden.

Uw Staten zijn op 26 oktober 2023 geïnformeerd over de beide aanvragen die in samenwerking met de Provincie zijn opgesteld en ondersteund (zie DOC-00562726). Met succes, want op 9 februari jl. heeft het Kabinet de beide voorstellen vanuit Limburg, de proposities van zowel Midden-Limburg als Noord-Limburg, gehonoreerd (zie DOC-00616714). Dit met een gereserveerde rijksbijdrage voor de Regio Deal Midden-Limburg van 20 mln. euro en een gereserveerde rijksbijdrage voor de Regio Deal Noord-Limburg van 10 mln. euro (incl. BTW). Deze voorgenomen rijksbijdragen dienen door de 'regio' (samenwerkende gemeenten en provincie) van een evenredige cofinanciering voorzien te worden, waarbij de procedure om te komen tot een regio deal vergelijkbaar is met de vorige tranches regio deals. De proposities zijn uitgewerkt in een convenant tussen Rijk, Provincie en samenwerkende gemeenten in de zomer 2024, welke na de zomer formeel ook ondertekend worden.



De convenanten van beide Regio Deals zijn een uitwerking van het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving die dienen te voldoen aan de kaders en randvoorwaarden die het Rijk hebben gesteld¹. De convenanten worden regionaal ondertekend door de colleges van Burgemeester & Wethouders van de gemeenten en het college van Gedeputeerde Staten. Daarnaast zullen wij als Provincie ook formele afspraken maken met beide regio's die wij vastleggen in twee samenwerkingsovereenkomsten. Uw Staten zijn op 17 april 2024 geïnformeerd over de inzet van de Provincie als gelijkwaardig partner (op inhoud en governance) bij beide Regio Deals in de vijfde tranche, waarbij voorwaardelijk wordt uitgegaan van een voorgenomen provinciale bijdrage van maximaal 10 mln. euro voor de Regio Deal Midden-Limburg en maximaal 5 mln. euro voor de Regio Deal Noord-Limburg (zie DOC-00640037).

Uitwerking Regio Deal-convenanten

Na de selectie door het Rijk van 22 voorstellen voor Regio Deals in de 5^e tranche, zijn de afgelopen maanden deze 22 voorstellen door alle betrokken partijen uitgewerkt tot nieuwe Regio Deal-convenanten. Vanuit rijkszijde is breed door de departementen meegewerkt aan het opstellen van de convenanten. Afhankelijk van de opgaven die aangepakt worden ondertekenen naast de Minister van VRO steeds twee of meerdere collega-bewindspersonen mee en zullen de departementen ook actief betrokken zijn bij de uitvoering. Uw Staten zijn op 14 oktober 2024 geïnformeerd over de formele toekenning en ondertekening van de Regio Deal Noord Limburg II, als onderdeel van de eerste acht nieuwe Regio Deals van de 5^e tranche (zie DOC-00709181).

Vandaag heeft het Kabinet de Tweede Kamer geïnformeerd over de volgende reeks ondertekende Regio Deals en bijbehorende convenanten. Hierin is ook de Regio Deal voor Midden-Limburg opgenomen. Met deze mededeling portefeuillehouder willen wij uw Staten informeren over de formele toekenning van de Regio Deal Midden Limburg, middels de ondertekening van bijgevoegd convenant. Parallel met uw Staten worden de 7 Midden-Limburgse gemeenteraden hierover geïnformeerd. Bijgevoegde Kamerbrief informeert over de formele toekenning en ondertekening van de resterende 14 nieuwe Regio Deals van de vijfde tranche, waaronder de Regio Deal Midden Limburg. De Kamerbrief bevat ook een korte toelichting op de Regio Deal Midden Limburg. In het convenant staat specifiek vermeld welke partijen betrokken zijn, welke bedragen ermee gemoeid zijn en aan welke programmalijnen er wordt gewerkt.

Vervolg Regio Deals 5^e tranche

Voor het einde van het jaar ontvangen de betreffende regio's waarmee een Regio Deals is gesloten, van het Rijk een beschikking van de Specifieke Uitkering (SPUK). Tijdens een jaarlijks Rijk-Regio overleg bespreken de partijen de voortgang en uitvoering van de betreffende Regio Deal. De komende maanden worden in nauw overleg tussen regio, provincie en het rijk (betrokken departementen) projectvoorstellen uitgewerkt. We zullen onze inhoudelijke bijdrage richten vanuit de prioriteiten van ons coalitieakkoord en de acht beleidskaders. Tegelijkertijd is het een gezamenlijk partnerschap waarin de regio, het rijk en projectpartners ook prioriteiten en voorstellen kunnen doen. Wij zoeken daarbij samen naar de synergie vanuit de opgaven van de regio met de provinciale prioriteiten.

¹ Zie Kamerbrief over aanpak vijfde tranche Regio Deals, 3 juli 2023. Online beschikbaar: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/07/03/kamerbrief-over-aanpak-vijfde-tranche-regio-deals>



Wij blijven u actief informeren over de voortgang van de Regio Deals.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

Mevr. mr. ing. E.A.M.B. (Elianne) Demollin-Schneiders LL.M.

Ministerie van Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening

> Retouradres

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**DG Openbaar Bestuur &
Democr Rechtsstaat**
DGOBDR-BFR-Programma
Regiodeals

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Onze referentie
2024-0000841936

Uw referentie

Datum 14 november 2024
Betreft Aanbieding 14 convenanten 5e tranche Regio Deals

Bijlage(n)
Korte beschrijving 14
afgesloten convenanten Regio
Deals vijfde tranche
Convenanten Regio Deals
Essay NSOB
Rode Draden onderzoek Rebel
Group

Inleiding

Op 10 oktober jl. informeerde ik uw Kamer over de eerste 8 getekende Regio Deals van de 5^e tranche Regio Deals.¹ Voor een nadere toelichting op de Regio Deals en het proces rondom de 5^e tranche verwijs ik u graag naar die brief. Nu deel ik de laatste 14 getekende Regio Deals van deze tranche met uw Kamer. Daarmee kunnen ook deze Regio Deals van start om regionale opgaven daadkrachtig aan te pakken, met een aanpak vanuit en passend bij de regio.

Regio Deals 5^e tranche, tweede deel

Net als met de lopende Regio Deals en de eerste 8 uit de 5^e tranche, geven we met deze nieuwe Regio Deals invulling aan het beter leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers. Iedere regio heeft unieke eigenschappen en uitdagingen waar de Regio Deal op inspeelt. In de bijlage bij deze brief vindt u een korte toelichting per Regio Deal en de convenanten zelf. De convenanten bevatten gedetailleerde informatie over de betrokken partijen, de financiering en de programmalijnen waaraan wordt gewerkt. Afhankelijk van de opgaven, hebben twee of meer bewindspersonen hun handtekening gezet onder een Regio Deal. Ook zullen de ministeries actief betrokken blijven bij de uitvoering.

Landelijke aftrap Regio Deals 5^e tranche

Het tot stand komen van de Regio Deals en de uitvoering van de Deals valt of staat met gedegen interbestuurlijke samenwerking. Bij elke Regio Deal zijn veel verschillende (bestuurlijke) partijen betrokken zoals ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, de verschillende overheidslagen, waterschappen, zorginstellingen en het rijk. Dit is noodzakelijk omdat er op veel terreinen van brede welvaart stappen gezet gaan worden. Al deze partijen hebben gedurende de afgelopen maanden al intensief samengewerkt om tot overeenstemming te komen. Een prestatie van formaat. Om hierbij stil te staan en de volgende fase in te luiden is op 14 november aanstaande een landelijke aftrap gepland met bestuurders en andere betrokkenen van alle 22 afgesloten Regio Deals van de 5^e tranche. Dit is een feestelijk moment om gezamenlijk aandacht aan te geven aan deze mijlpaal.

Onderzoeken

Met deze brief bied ik u ook de resultaten aan van twee onderzoeken, die mijn voorganger in de brief van 7 mei 2024 heeft aangekondigd.² Het onderzoek van

¹ Kamerstukken II 2024/25, 29697, nr. 155

² Kamerstukken II 2023/24, 29697, nr. 146

de Rebel Group betreft de 'Rode Draden in Regio Deals', een verdiepend onderzoek naar de regionale opgaven en de effectiviteit van interventies in de Regio Deals. Daarnaast publiceerde de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB) het essay 'Waarderen van variatie', reflectie op de Regio Deals als variant van interbestuurlijk resultaatgericht samenwerken. De waardevolle bevindingen van het onderzoek en het essay zullen behulpzaam zijn bij de uitvoering van de lopende Regio Deals en bij de selectie en uitvoering van de nieuwe Regio Deals in de 6^e tranche. Ook zullen de adviezen worden meegenomen bij de stappen die dit kabinet wil zetten als het gaat over de investeringsagenda's, zoals aangekondigd in het regeerprogramma.

Tot slot

Inmiddels zijn de nieuwe aanvragen voor de 6^e tranche Regio Deals binnen gekomen.³ Deze worden op basis van het afwegingskader beoordeeld, waarna de Ministerraad besluit welke voorstellen tot een Regio Deal kunnen worden uitgewerkt. Ik verwacht uw Kamer daar begin volgend jaar over te informeren.

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Mona Keijzer

³ Kamerstukken II 2023/24, 29697, nr. 154

Bijlage: Korte beschrijving 14 afgesloten Regio Deals 5^e tranche Het Hogeland

Het Hogeland, aan de Waddenkust, is als gemeente ontstaan in 2019 na een herindeling. Het is in oppervlakte een van de grootste gemeenten in Nederland. Met 48.000 mensen, die wonen in 52 dorpen is de gemeente relatief dun bevolkt. Hierdoor ontwikkelen opgaven als vergrijzing en verschraving zich sneller, vooral in het noordelijke deel. Dit zorgt voor een stapeling van sociale problematiek en heeft een groot effect op de leefbaarheid. Met de Regio Deal Het Hogeland krijgt de transformatie van het sociaal domein een stevige impuls om deze effecten het hoofd bieden. De aanpak focust zich op drie hoofdthema's: "Krachtige Kernen", "Kansrijke Hogelandsters" en "Op het juiste spoor". De Maatschappelijke Coalitie waarin overheden, ondernemers, kennisinstellingen en inwoners samen optrekken werkt toe naar een nieuwe vorm van samenwerken (Nieuw Samenspel). Een gezamenlijke aanpak, waarin partners integraal werken en van elkaar leren, leidt tot meer gemeenschapszin en grotere samenredzaamheid in de dorpen. Zo wordt er bijvoorbeeld gewerkt aan preventie, waardoor inwoners minder beroep op de huisarts doen, er komt een aantal nieuwe leerwerkvoorzieningen in de regio en jaarlijks worden er 15 tot 20 'onzichtbare' jongeren gestimuleerd om een traject naar werk en/of scholing aan te gaan.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Het Hogeland is € 12,1 miljoen.

Datum

Onze referentie
2024-0000841936

Regiocentra Groningen

De regionale kernen in Groningen met een centrumfunctie (de zogenaamde regiocentra) hebben een cruciale rol op het gebied van wonen, werken en leven in Groningen. Circa 350.000 inwoners zijn afhankelijk van de voorzieningen in deze regiocentra op het gebied van onderwijs, werk, zorg, wonen en cultuur. Het Masterplan Regiocentra versterkt de dragende functie van elf regiocentra in Groningen door een samenhangende investeringsagenda in de komende 10-15 jaar. Met de Regio Deal Regiocentra Groningen wordt hier een impuls aan gegeven. Het verbeteren van de leefbaarheid en gezondheid voor de inwoners; het inrichten van een groene, klimaatadaptieve en biodiverse leefomgeving en het versterken van de lokale en regionale economie zijn de doelen in deze Regio Deal. Daarnaast willen de gemeenten van elkaar leren hoe deze doelen het beste bereikt kunnen worden. De komende vier jaar wordt onder andere gewerkt aan het revitaliseren van winkelgebied, verbinden van groene zones in de kernen en het verbeteren van de bereikbaarheid.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Regiocentra Groningen is € 20 miljoen.

Oost-Groningen II

De regio Oost-Groningen is een plattelandsregio die bestaat uit de gemeenten Oldambt, Pekela, Veendam, Stadskanaal en Westerwolde. De regio kampt met een meervoudige en complexe opgave, die bestaat uit economische, sociale en ruimtelijke aspecten. De basis in deze opgave is de relatief grote groep kwetsbare inwoners, die vaak al meerdere generaties moeite heeft om mee te komen in de maatschappij. De Regio Deal Oost-Groningen II ondersteunt inwoners en ondernemers door een gezonde leefstijl te bevorderen, de kansenongelijkheid en armoedeproblematiek te verkleinen en de leefbaarheid en veiligheid in de kwetsbare dorpen en wijken te vergroten. Zo wordt er in de regio gewerkt aan een collectief aanbod voor ondersteuning van alle zwangeren en jonge ouders, en wordt eenzaamheid onder inwoners aangepakt door activiteiten en ontmoetingen

te organiseren. Door samen op te trekken met bedrijfsleven en onderwijs wordt innovatie in de regio versterkt en kunnen werknemers door (blijven) leren. De regio kent relatief veel panden die kwetsbaar zijn voor ondermijning, in de Regio Deal wordt een aantal van deze panden (per gebied) aangepakt.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Oost-Groningen is € 12,5 miljoen.

Zuidwest-Friesland

Zuidwest-Friesland is een uitgestrekte waterrijke plattelandsregio met meer dan 140 kleine kernen. De hechte Mienskip (samenleving) is een belangrijke kracht van de regio: mensen staan voor elkaar klaar. Deze Mienskip staat onder druk door de sterke vergrijzing, ontgroening en individualisering. Nu de bereikbaarheid van voorzieningen onder druk staat, is deze Mienskip extra belangrijk voor de leefbaarheid. Daarnaast zijn er zorgen over het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving, de tekorten op de arbeidsmarkt en de innovatiekracht van de vele mkb-ers. Met de Regio Deal wordt ingezet op de Mienskip, het fundament van deze regio, te behouden en te versterken, door samen met inwoners tot lokale oplossingen voor de bestaande opgaven te komen. Daarnaast wordt gestreefd naar het bereikbaar houden van zorg, onderwijs en ontmoetingsmogelijkheden voor alle inwoners, bijvoorbeeld door met inwoners te werken aan kleinschalige mobiliteitsinitiatieven. Ook wordt de prachtige leefomgeving behouden en als kans ingezet bij het realiseren van grote opgaven, waarbij diverse plekken in de regio worden vergroend en twee sportparken worden gerealiseerd. Verder wordt samengewerkt aan een duurzaam bedrijfsleven en een toekomstbestendige arbeidsmarkt, onder meer door het opzetten van regionale onderwijsprogramma's op het gebied van zorg en maritiem. Tot slot wordt de bestaande regionale samenwerking te versterken en te verrijkt met een vernieuwende aanpak.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Zuidwest-Friesland is € 17,5 miljoen.

Veluwe II

De Veluwe is zowel ecologisch als economisch van groot belang voor Nederland. De Veluwe is niet alleen een uniek gebied met meer dan 90.000 hectare natuur en een rijke cultuurhistorie, het is ook een regio waar bijna een miljoen mensen wonen, werken en recreëren. De Regio Deal Veluwe II richt zich op de uitdaging om een balans te (blijven) vinden tussen het behoud van de natuur op de Veluwe en het waarborgen van leefbaarheid en economische vitaliteit. Die balans staat onder druk door biodiversiteitsverlies, bevolkingsgroei, veranderingen in de landbouw, veranderende recreatiebehoeften en sociale problematiek in de regio. De Regio Deal focust op het versterken van recreatie, erfgoed en zorg, het verbeteren van leefbaarheid en duurzaamheid, en het intensiveren van samenwerking en innovatie. De aanpak resulteert in een betere spreiding en verduurzaming van recreatie en het realiseren van nieuwe recreatieve voorzieningen. Duurzame mobiliteit wordt verbeterd met toeristische overstappunten, nieuwe recreatieve routes en innovatieve OV-oplossingen. Bewoners worden betrokken en ondersteund via educatieve programma's, Dorpendeals en initiatieven zoals Camping van ons en Pauzeparken. De Regio Deal is geïnitieerd door een groot aantal partijen die al jarenlang in verschillende verbanden samenwerken op de Veluwe. Met de deal krijgt deze samenwerking een stevige impuls.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Veluwe II is € 20 miljoen.

Midden-Limburg

De regio Midden-Limburg kenmerkt zich door een mooi cultuurlandschap, waarin het prettig en veilig wonen is in de talrijke (veelal kleine) kernen. Door droogte, diverse ruimteclaims en een bovengemiddelde vergrijzing in combinatie met het wegtrekken van jonge mensen naar sterke economische trekkers in de omgeving, komt dit onder druk te staan. Met de Regio Deal gaat de regio aan de slag met plannen voor de leefbaarheid in de kernen en inzet op veiligheid in dit grensgebied met België en Duitsland. Daarnaast wil ze de ruimtevragen (wonen, werken, ondernemen en recreëren, landbouw, energie, natuur, water e.d.) inpassen in het gebied met behoud van kwaliteit van het landschap. Daarnaast wil ze verdroging met concrete maatregelen tegengaan. Om het onderwijs goed aan te laten sluiten op het Midden-Limburgse bedrijfsleven, en zo jonge mensen aan zich te binden, worden campussen ontwikkeld en ondernemers ondersteund.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Midden-Limburg is € 20 miljoen.

Metropoolregio Eindhoven

De Metropoolregio Eindhoven maakt een ruimtelijke schaa sprong door, die essentieel is voor de verdere economische ontwikkeling van Nederland en de strategische autonomie van Europa. Belangrijke regionale uitdaging die met deze groei gepaard gaat, is dat iedereen mee kan (blijven) doen. Om dit te realiseren heeft de regio zich tot doel gesteld om de sociale interactie tussen (groepen) mensen die elkaar nu niet tegenkomen, zoals theoretisch en praktisch geschoolden, ouderen en jongeren, *internationals* en *locals* te versterken. Inzet is om competenties en basisvaardigheden van mensen die momenteel moeite hebben om aansluiting te vinden in de samenleving te ontwikkelen. Daarnaast wordt de leefbaarheid in steden, dorpen en landelijk gebied vergroot. Dit wordt onder andere zichtbaar doordat er laagdrempelige *third places* (plek waar het openbare leven zich afspeelt) met een inclusieve museale programmering worden gerealiseerd. Ook zullen er in de hele regio urban-sportfaciliteiten verschijnen. Inwoners en werknemers kunnen deelnemen aan programma's voor verbetering van werknemersvaardigheden, (zelf)redzaamheid, digitale- en taalvaardigheid. Verschillende bestaande locaties in de regio worden omgevormd tot groene pleisterplaatsen met ruimte voor ontmoeting, kunst en cultuur.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Metropoolregio Eindhoven is € 20 miljoen.

Noord-Holland Noord

De Regio Deal Noord-Holland Noord richt zich op het versterken van de brede welvaart in een regio die zowel landelijke als stedelijke gebieden omvat. Deze regio, bekend om zijn agrarische kracht, technologische innovatie in zaadveredeling en offshore energie, staat voor grote uitdagingen op het gebied van ontgroening, vergrijzing en de energietransitie.

Met de Regio Deal wordt actief gewerkt aan het behouden en aantrekken van talent, het verbeteren van de arbeidsmarkt en het verduurzamen van ondernemende activiteiten van de regio. Een concreet resultaat dat wordt nagestreefd, is de ontwikkeling van praktijkgerichte leeromgevingen die jongeren in de regio houden en hen voorbereiden op de banen van morgen. Ook zal een operationeel duurzaamheidsloket worden opgezet, dat bedrijven helpt met verduurzaming en energiebesparing. Daarnaast wordt geïnvesteerd in de

leefbaarheid en gezondheid van inwoners door de verbetering van de woonomgeving en voorzieningen, met speciale aandacht voor een vergrijzende bevolking. Dit zorgt voor een sociaal veerkrachtige regio, waar het prettig wonen, werken en leven is. Met deze Regio Deal wordt Noord-Holland Noord toekomstbestendiger, aantrekkelijker om te wonen en werken, en wordt een stevige basis gelegd voor verdere groei en samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Noord-Holland Noord is € 32,5 miljoen.

Amsterdam Zuidoost

Amsterdam Zuidoost is een bruisend stadsdeel met inwoners van meer dan 170 nationaliteiten. Het is een focusgebied in het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). Zuidoost kent uitdagingen die voortkomen uit decennialange achterstelling van de bewoners, zoals onder-advisering, hoge(re) schooluitval, relatief hoge werkloosheid, een groot aandeel minimahuishoudens, onveiligheid, gezondheidsproblematiek en een laag vertrouwen in de overheid. In het Masterplan Zuidoost is een langjarig perspectief geschetst voor verbetering van de situatie van de bewoners, wat met de Regio Deal kracht bij wordt gezet op die plekken waar de problemen het grootst zijn. Met de Regio Deal worden onder andere de uitstraling van scholen aangepakt, veilige plekken voor jongeren gecreëerd, ondernemerschap mogelijk gemaakt en een wijkpoli ingericht met studenten voor laagdrempelig gezondheidsadvies. Door initiatieven van bewoners te ondersteunen en bewoners te betrekken bij alle stappen van de interventies die worden ingezet, wordt gewerkt aan vertrouwen.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Amsterdam Zuidoost is € 20 miljoen.

Metropoolregio Amsterdam West (MRA West)

In het westen van de Metropoolregio Amsterdam liggen Beverwijk, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en Zandvoort. De regio vormt een aaneenschakeling van landschappen: van strand(wal) en duingebied tot bossen, buitenplaatsen, veenweide en droogmakerijen. Met een groot deel van de inwoners gaat het goed, maar met name bewoners in kwetsbare wijken hebben te maken met een stapeling van gezondheidsproblemen en een gebrek aan sociale cohesie. Dit alles wordt lokaal nog versterkt door de aanwezigheid van Schiphol, grote verkeersaders en de (staal)industrie. Ook is er een gebrek aan goed toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig groen. De Regio Deal MRA West is bedoeld om de balans tussen de kwaliteiten en opgaven van de regio te verbeteren. De Regio Deal zet daarom in op een groene, aantrekkelijke leefomgeving, die aanzet tot meer bewegen en een actievere leefstijl en die zorgt voor meer onderlinge sociale interactie. Zo wordt bijvoorbeeld het ontvangstgebied van Spaarnwoude verruimd en aantrekkelijker gemaakt, om het toenemende aantal belangstellenden voor recreatie in het groen op te kunnen vangen én het groen toegankelijker te maken voor inwoners van kwetsbare wijken.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Metropoolregio Amsterdam-West (MRA West) is € 20 miljoen.

Zuid-Hollandse Delta II

De Zuid-Hollandse Delta is schakelgebied tussen stad, land en wereldhaven. Het is een combinatie van stedelijk en landelijk gebied, elk met eigen unieke opgaven.

Juist de verschillende karakteristieke functies van de drie eilanden zijn van meerwaarde voor het gebied als geheel. Door de Regio Deal Zuid-Hollandse Delta I is een beweging van samenwerking op gang gekomen. Die wordt versterkt. Binnen de programma's Economie, Leefbaarheid en Landschap werken overheden, ondernemers, onderwijs- en maatschappelijke organisaties samen aan de brede welvaart voor de 300.000 inwoners van de Zuid-Hollandse Delta. De Regio Deal zet in op een duurzame circulaire economie met toekomstperspectief voor het MKB en de landbouwsector, ook door goede aansluiting met het onderwijs. Waterkwaliteit, voldoende zoetwater en waterveiligheid zijn – mede door de ligging aan de kust – in deze regio van levensbelang. Beschermen en versterken van het unieke deltalandschap staat centraal, met vitale kernen in balans met natuur, landbouw, water en duurzame recreatie. Door betere benutting van bestaande verbindingen en inzet van slimme en innovatieve mobiliteit verbeteren we de toegankelijkheid van werk, onderwijs en voorzieningen. Zo vormen de drie Zuid-Hollandse eilanden steeds meer één regio die van toegevoegde waarde is voor inwoners, bezoekers en de brede omgeving.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Zuid-Hollandse Delta II is € 10 miljoen.

Waterwegregio

In de Waterwegregio (Maassluis, Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen) is sprake van onvoldoende kwaliteit van de woon-, leef-, leer- en werkomgevingen die ook onvoldoende toegesneden zijn op de toekomst. De omvangrijke sociale problematiek wordt eerder groter dan kleiner en qua duurzaamheid en circulariteit heeft de regio geen koplopersprofiel. Het streven is dat in 2030 in de Waterwegregio een zichtbare en significante verbetering van de kwaliteit van leven, leren, werken en wonen waarneembaar is voor de huidige en toekomstige generatie. Daarom werkt de Waterwegregio aan een omgeving waar huidige en toekomstige generaties inwoners zich veilig en beschermd voelen. Daarnaast moeten zij zich hier kunnen ontwikkelen en oog hebben voor elkaar. Ook wordt gewerkt aan een inclusieve arbeidsmarkt met een betere toegang tot bestendig werk, een volwaardig inkomen en kwalitatief goede banen om de kansen van de huidige en toekomstige generaties te vergroten. Tot slot wordt ingezet op circulaire en duurzaamheidstransitie in de gebouwde omgeving en de opbouw van kennis en ervaring die nodig zijn om deze te realiseren. Concreet streeft de Regio bijvoorbeeld naar realisatie van drie duurzame fysieke ontmoetingsplekken voor de inwoners van de Waterwegregio.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Waterwegregio is € 17,7 miljoen.

Delft-West

Delft heeft zich door de aanwezigheid van de Technische Universiteit Delft ontwikkeld tot een verzamelpark voor technologische en wetenschappelijke innovatie met veel werkgelegenheid voor de regio. Tegelijkertijd kent met name Delft-West een hoge werkloosheid. Opleidingsniveau en arbeidsmarkt sluiten hier onvoldoende op elkaar aan. Jongeren hebben minder kansen en de zelfredzaamheid is lager dan elders. Het programma 'Wij West, gelijke kansen in Delft' is opgezet, als onderdeel van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid met een langjarige ambitie van 20 jaar. Via deze Regio Deal zetten

gemeente en Rijk zich in om de komende 4 jaar hier substantiële vooruitgang te boeken door een impuls te geven aan het onderwijs en de arbeidsmarkt.

Er zijn drie samenhangende doelen. Het eerste doel is het creëren van kansengelijkheid voor jeugd en jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Tweede doel is het bevorderen van participatie, betrokkenheid en zelfregie van bewoners met een lage sociaaleconomische status en het laatste doel is het bieden van perspectief op passend werk en ondernemerschap voor bewoners en het versterken van de lokale wijk economie.

Om dit te bewerkstelligen wordt bijvoorbeeld een betere aansluiting nagestreefd tussen de (innovatieve) maakindustrie en het onderwijs op alle niveaus, waardoor meer jongeren met een startkwalificatie het onderwijs zullen verlaten en meer kans maken op werk.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Delft-West is € 12,3 miljoen.

Sint Eustatius

De gemeenschap op Statia is in ontwikkeling. Het doel van de Regio Deal Sint Eustatius is een aantal sociaal-economische uitdagingen op het eiland aan te pakken. Investerings worden gedaan om het culturele, historische en natuurlijke erfgoed van het eiland te identificeren, te delen en te waarborgen, en om de eilandmarketing te stimuleren. Deze investeringen vergroten de impact van bestaande initiatieven gericht op het stimuleren van sociale mobiliteit en sociale cohesie, het bevorderen van de gezondheid van de gemeenschap, het stimuleren van creatieve expressie en het leven lang leren en het vergemakkelijken van actieve arbeidsmarktparticipatie. Ook levert de Regio Deal tastbare resultaten met gerenoveerd en beter toegankelijk gemaakt historisch erfgoed.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Sint Eustatius is €10 miljoen.

Regio Deal Midden-Limburg

Partijen:

1. De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, M.C.G. Keijzer, hierna te noemen: VRO;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark, hierna te noemen: BZK;
3. De Minister van Economische Zaken, D.S. Beljaarts, hierna te noemen: EZ;
4. De Minister van Justitie en Veiligheid, D.M. van Weel, hierna te noemen: JenV;
5. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat, B. Madlener, hierna te noemen: IenW;
6. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, E.E.W. Bruins, hierna te noemen: OCW;
7. De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, V.P.G. Karremans, hierna te noemen: VWS;

Partijen genoemd onder 1 tot en met 7 ieder handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna samen te noemen: het Rijk;

8. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nederweert, namens deze: de heer B.F.N. Meessen, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Nederweert;
9. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Roerdalen, namens deze: de heer J. Smits, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Roerdalen;
10. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Roermond, namens deze: de heer D. Franssen, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Roermond;
11. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leudal, namens deze: mevrouw D.H. Schmalschläger, (burgemeester) hierna te noemen: Gemeente Leudal;
12. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Weert, namens deze: de heer M.J. van den Heuvel, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Weert;
13. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren, namens deze: de heer G.H.C. Frische, (wethouder) hierna te noemen: Gemeente Echt-Susteren;
14. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maasgouw, namens deze: de heer D. Schneider, (burgemeester) hierna te noemen: Gemeente Maasgouw;
15. Gedeputeerde staten van de provincie Limburg, namens deze: mevrouw E. Demollin-Schneiders, (gedeputeerde) hierna te noemen: Provincie Limburg.

Partijen genoemd onder 8 tot en met 15 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan en hierna samen te noemen: de Regio;

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Partners:

Bij de uitvoering van de Regio Deal zullen de Partijen waar nodig en mogelijk samenwerken met organisaties of partners zoals onderwijsinstellingen, bedrijven, (semi-)publieke organisaties, samenwerkingsverbanden of anderszins georganiseerde groepen van belanghebbenden. Een belangrijke rol in de uitvoering zal komen te liggen bij de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de partners die een functie hebben in het Regio Deal Board.

Hierna te noemen: Partners.

Begripsbepaling:

In dit convenant wordt verstaan onder:

- *Regio Deal*: convenant dat door de minister van VRO, eventueel een andere minister/staatssecretaris en één of meer regionale Partijen is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in een regio te verbeteren;
- *Regio Envelop*: het bedrag van € 900 miljoen dat het kabinet Rutte IV beschikbaar heeft gesteld om in de periode van 2022 - 2025 nieuwe Regio Deals af te sluiten;
- *Regiokassier*: publieke regionale Partij, zijnde een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen of een van de openbare lichamen Bonaire Sint-Eustatius of Saba, die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult of zal vervullen;
- *Regionale private financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private regionale Partij;
- *Regionale publieke financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke regionale Partij, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk;
- *Bijdrage in natura*: een bijdrage van eigen arbeid, het verlenen van een dienst en het inbrengen of ter beschikking stellen van (on)roerende goederen zonder dat daar een (evenredige) tegenprestatie tegenover staat;
- *Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*: betreft de specifieke uitkering waarin de juridische- en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een Regiokassier door het Rijk staan;
- *Partner*: organisatie die door Partijen betrokken is bij de Regio Deal, maar de Deal niet aangaat en waarvoor geen specifieke actie in de Regio Deal kan staan;
- *SML*: Samenwerkingsverband Midden-Limburg, een netwerksamenwerking van de Midden-Limburgse gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert, georganiseerd rondom de werkvelden Economie, Energie, Ruimte, Mobiliteit, Recreatie en toerisme, Wonen.

Algemene overwegingen

1. Rijk en Regio werken samen in Regio Deals aan complexe, regionale opgaven gericht op het vergroten van de kwaliteit van leven, wonen en werken in de Regio ('brede welvaart').
2. Regio Deals beogen de samenwerking tussen overheden, onderwijs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners in de Regio en tussen Rijk en Regio te versterken.
3. Voor de Regio Deals zijn middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waarbij vanuit het partnerschap vertrekpunt is dat de Rijksbijdrage gepaard gaat met minimaal eenzelfde bijdrage aan regionale (publieke en/of private) financiering.
4. De Regio Deals onderscheiden zich door haar integrale en gezamenlijke programmatische aanpak met lerend en adaptief karakter en met financiering van zowel Rijk als Regio van reguliere beleidsinstrumenten.
5. De Regio Deals zijn bedoeld als een tijdelijke impuls voor regionale ontwikkeling met een duurzaam effect, waarbij geleerde lessen en structurele exploitatiekosten van lange termijn investeringen worden geborgd.
6. De middelen uit de Regio Envelop voor de Regio Deals vijfde tranche worden door VRO beschikbaar gesteld als specifieke uitkering op grond van het Besluit specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche.

Specifieke overwegingen

Kenmerk Regio

1. De Regio bestaat uit zeven gemeenten: gemeente Nederweert, gemeente Roerdalen, gemeente Roermond, gemeente Leudal, gemeente Weert, gemeente Echt-Susteren en gemeente Maasgouw. De Regio telt gezamenlijk rond de 242.000 inwoners en een werkzame beroepsbevolking van circa 121.560 personen.

Opgaven

Opgave 1: Leefbaarheid

2. De hoge demografische druk¹ (95%) ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde (82%)² leidt tot een negatieve spiraal: ontgroening en vergrijzing zorgen voor afbraak van de traditionele voorzieningen. Voor jonge mensen wordt het steeds minder aantrekkelijk om zich hier te vestigen als niet tegemoet gekomen wordt aan de gewijzigde behoefte. Daarbij verliezen inwoners vertrouwen in de overheid. 60,9% van de bevolking heeft geen vertrouwen in de overheid, rechters en politie (slechts 3 regio's scoren lager)³.
3. De ondermijning van de rechtstaat door criminaliteit (o.a. drugsgerelateerd, zorgcriminaliteit, ea), is een andere bedreiging voor de leefbaarheid in de Regio, die is gerelateerd aan de demografische druk. Met name in het buitengebied ontstaat rond vrijkomende agrarische bebouwing en vakantieparken een goede voedingsbodem voor illegale activiteiten. De nabijheid van twee landsgrenzen maakt de Regio extra aantrekkelijk voor (drugsgerelateerde) criminaliteit.

Opgave 2: Landschap en klimaatadaptatie

4. De komende jaren krijgt de Regio te maken met diverse ruimteclaims op het gebied van water, wonen, werken, mobiliteit, recreatie, groenstructuren en energie en de herinrichting van het landelijk gebied. Ook ligt er een extra opgave voor natuurrealisatie, klimaat- en hittestress in bebouwd gebied en ruimteclaims vanuit het verduurzamingsvraagstuk. Bij voorkeur wordt de natuur met rust gelaten, maar de vraag naar grond neemt alleen maar toe. Het is een uitdaging om economie en ecologie in balans te houden in een Regio met veel agrarische bedrijvigheid, verstedelijking en toerisme.
5. Het landschap is de basis van Midden-Limburg. Een waardevol bebouwd en onbebouwd landschap creëert een goede omgeving voor wonen, werken en recreëren. Klimaatverandering raakt de Regio. Midden-Limburg is nu al de droogste Regio van Nederland⁴ en de huidige opgaven zullen, gelet op de klimaatontwikkelingen alleen maar toenemen. Regenval vindt steeds vaker plaats in korte hevige buien die de bodem moeilijk kan verwerken, doordat het beleid er jarenlang op was gericht om zo snel mogelijk water te kunnen laten wegstromen.

Opgave 3: Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt

6. De Regio verwacht een daling van de potentiële beroepsbevolking van 10% of meer in de periode 2021-2035⁵. Daarnaast is de verwachting dat het tekort op de arbeidsmarkt stijgt naar 30.000 FTE⁶. Dit wordt versterkt door de 'braindrain'⁷ die de Regio ervaart. Het percentage theoretisch opgeleiden (27,3%)⁸ ligt onder het Nederlandse gemiddelde, de Regio ervaart een gebrek aan instellingen voor hoger- en wetenschappelijk onderwijs (hbo, wo) en de afstand tot het beschikbare middelbare en voortgezet onderwijs ligt in de Regio hoger dan het Nederlandse gemiddelde⁹. Deze braindrain brengt de arbeidsparticipatie en -geschiktheid verder in gevaar.
7. De arbeidsproductiviteit in de Regio moet omhoog om concurrerend te blijven. Het mediaan besteedbaar inkomen ligt op slechts € 26.900 ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde van € 39.500¹⁰. Het aandeel vernieuwende sectoren in de werkgelegenheid blijft achter ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde¹¹. Er is expliciet aandacht nodig voor het innovatieve

¹ Definitie: Demografische druk geeft de verhouding aan tussen de som van het aantal personen van 0-19 jaar en 65 jaar of ouder en de personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20-64 jaar. Het cijfer van de demografische druk geeft inzicht in de verhouding tussen het niet-werkende deel van de bevolking en het werkende deel van de bevolking. (bron: <https://www.regiobeeld.nl/bevolkingsontwikkeling> ; auteur: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)

² Bron: Toekomstprojectie vanaf 2022 op basis van de prognoses van de bevolkingsontwikkeling gemaakt door Primos-prognose, ABF Research, via: <https://www.regiobeeld.nl/bevolkingsontwikkeling>

³ Bron: CBS Statline, 2021, via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart/2022/indicator>

⁴ Bron: KNMI '14 Klimaatscenario's, via: https://www.knmi.nl/nederland-nu/KNMI14_klimaatscenarios/neerslag

⁵ Bron: gegevens van PBL/CBS, bewerkt door het Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute, via <https://nidi.nl/demos/groei-en-krimp-van-de-potentiele-beroepsbevolking/>

⁶ Bron: Eigen berekening, op basis van gegevens CBS (Bevolking op 1 januari en gemiddeld; geslacht, leeftijd en regio) via: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/03759ned/table?fromstatweb>

⁷ Definitie: het verschijnsel dat hoog opgeleide personen na hun opleiding uit een land / regio / gebied vertrekken omdat ze elders een baan aangeboden hebben gekregen of op zoek gaan naar een baan elders. Belangrijkste redenen daarvoor zijn een hoger salaris, betere opleidingsmogelijkheden of onderzoeksfaciliteiten. Nederlandse vertaling: kennisvlucht.

⁸ Bron: Eigen berekening, op basis van gegevens CBS (Opleidingsniveau naar gemeenten, wijken en buurten), via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/17/opleidingsniveau-naar-gemeenten-wijken-en-buurten>

⁹ Bron: CBS. Via: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/80305ned/table?dl=695CE>

¹⁰ Bron: Gegevens van CBS, via: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85711NED>

¹¹ Bron: eigen onderzoek.

potentieel bij ondernemingen met uitstekende groeikansen, die onvoldoende investeren in onderzoek (research & development, R&D).

Nationale doelstellingen

8. EZ en IenW onderschrijven de doelen en de aanpak van de Regio Deal die passen bij de nationale doelstellingen op hun beleidsterreinen en zullen als Partij concreet bijdragen aan bepaalde onderdelen van deze Regio Deal. Deze bijdrage(n) en de daarbij behorende inzet worden bij de betreffende onderdelen van de Regio Deal expliciet weergegeven.

Opgave ter versteviging van de regionale samenwerking

9. De Regio kent in vergelijking met andere regio's een relatief goed georganiseerd maatschappelijk middenveld. De verborgen reserve die in de samenwerking en synergie tussen deze regionale organisaties, bedrijven, instellingen etc. aanwezig is, wil de Regio benutten. De opgave is om ambities en uitvoeringskracht te bundelen en regionale partners aan elkaar te verbinden.
10. De gemeenten participeren in een veelheid aan samenwerkingsverbanden, veelal georganiseerd rondom een specifiek beleidsveld. De (overheids)partijen die deelnemen in een samenwerking variëren en betreffen aldus ook niet per definitie de zeven Midden-Limburgse gemeenten. Dit maakt een efficiënte afstemming en het komen tot een integrale aanpak tot een grote uitdaging.

Komen het volgende overeen:

1. Doelen, aanpak en resultaten Regio Deal Midden-Limburg

Artikel 1 – Doelen

De Regio Deal is gericht op een structuurversterking die impact heeft op de brede welvaart in de hele regio. De Regio Deal streeft naar een duurzame verbetering van woon-, werk- en leefomgeving voor de inwoners, het bedrijfsleven en het onderwijs, met een krachtige regionale samenwerking als bijvangst.

De Partijen verklaren daarom zich ertoe in te spannen om gezamenlijk aan de volgende doelen te werken:

1. Leefbaarheid
 - Verbeteren leefbaarheid van de wijken, kernen en het buitengebied;
 - Tegengaan van ondermijning, zowel repressief als preventief;
2. Landschap en klimaatadaptatie
 - Het behouden en versterken van landschappelijke kwaliteit en waarden;
 - Meer klimaatadaptief bebouwd en onbebouwd gebied (met betrekking tot hitte, droogte en wateroverlast);
3. Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt
 - Zo veel mogelijk passend opgeleide mensen te behouden voor de Regio en in te zetten voor Midden-Limburg;
 - Een structuurversterking van de regionale economie (organiserend vermogen, innovatiekracht, arbeidsproductiviteit omhoog);
4. Regionale samenwerking
 - Betere samenwerking tussen overheidspartners en binnen de triple helix (overheid, onderwijs, ondernemers) door meer afstemming tussen verschillende samenwerkingsverbanden;
 - Meer regionale afstemming en sturing op gezamenlijke opgaven en doelen.

Artikel 2 - Aanpak

De Regio pakt de uitvoering van de Regio Deal op door nauw samen te werken binnen de aanwezige structuren, Partners uit het maatschappelijk middenveld nadrukkelijk te betrekken en aan de slag te gaan vanuit de gezamenlijke opgave en het gezamenlijke belang. Bij deze aanpak werken Partijen samen met relevante bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen, woningcorporaties, overheidsinstellingen, maatschappelijke organisaties en met de inwoners van Midden-Limburg.

Elke pijler kent een eigen aanpak, een integraal programma waarbij projecten en maatregelen op elkaar ingrijpen en elkaar versterken. Projecten staan niet los van elkaar. De beoogde doelen zullen alleen worden gerealiseerd door een samenhangende aanpak, voldoende massa in de uitvoering van projecten, een lange termijn perspectief en draagvlak bij Partners.

Per programmalijn zullen Rijk en Regio inhoudelijk samenwerken. Van de samenwerking met de departementen verwacht de Regio een inhoudelijke uitwisseling door kennistransfer, de inbreng van expertise en netwerk. De aanpak per programmalijn zal gedurende de uitvoeringsfase verder worden aangescherpt en uitgewerkt.

1. Programmalijn 1: Leefbaarheid

- De Regio gaat de leefbaarheid in kernen, wijken en buurten ondersteunen door een programma dat ruimte biedt voor maatwerk en begint bij de kracht en ambitie van de inwoners en maatschappelijke partners. De Regio werkt langs twee lijnen: enerzijds aanjagen van initiatieven met onderzoek, ondersteuning en financiën en anderzijds door te luisteren naar inwoners en van daaruit op te schalen. Partijen leren van de aanpak per kern door te kijken welke initiatieven van onderop ontstaan en hoe deze succesvol kunnen worden toegepast / uitgerold. Partijen sluiten bij deze aanpak onder andere aan op de provinciale aanpak voor leefbare wijken en dorpen, waaronder de initiatieven zoals 'Spil in de wijk'¹² of het Leefbaarheidsfonds¹³ en versterken daarmee de impact in de Regio. Bewoners en belanghebbenden zijn mede bepalend in het identificeren van problemen en het aandragen van (mogelijke) oplossingen. Of het nu gaat om gebrek of dreigend tekort aan voorzieningen (bijv. huisarts, kinderopvang, ...), specifieke zorgbehoefte, een impuls voor (beter gebruik van) dorps- en gemeenschapshuizen, of nieuwe ontmoetingsplekken voor inwoners. Per deelnemende kern / wijk zal passend bij de specifieke problematiek maar ook bij de bestaande energie, worden aangesloten om tot oplossingen te komen.
- In het buitengebied gaat de Regio een bijdrage leveren aan de transitie van het landelijk gebied door de sociaal-maatschappelijke kant ervan actief te begeleiden. Een kennis- en expertisecentrum ondersteunt met maatwerk agrariërs en andere ondernemers. De Regio Deal wordt ingezet op het versterken van de regionale regie, delen van kennis en een maatwerkaanpak om mensen te helpen bij de transitie (doorontwikkeling van de ideeën van het *Transitiehuis*: concept van een Regionaal Kennis- en Expertise Centrum als spil en aanjager van transities).
- Binnen het veiligheidsthema kampt de Regio met unieke uitdagingen rondom de thema's ondermijning, arbeidsmigratie, drugscriminaliteit, samenwerking tussen Zorg- en Veiligheidshuis en meer. De Regio Deal geeft de ruimte om te vinden welke maatregelen werken middels een versterkte informatiepositie en om deze uit te voeren. Hierbij wordt vooral gekeken naar goede voorbeelden uit andere regio's, bijvoorbeeld op het gebied van preventie. Maatregelen en resultaten worden ontwikkeld en gedeeld met de Veiligheidsregio Limburg-Noord en het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC).

JenV heeft bij de uitvoering van deze programmalijn aandacht voor de samenwerking met het RIEC en andere relevante partners. Daarnaast ziet JenV op de verbinding met de andere Limburgse regio's. JenV kan kennis delen en meedenken over de genoemde veiligheidsthema's zoals

¹² Spil in de Wijk (afgekort SIDW) heeft als doel het vormen van een sterk, actief en open netwerk van Spillen binnen Limburg. Bron: <https://www.spilindewijk.nl/wie-zijn-wijk/>

¹³ Het Leefbaarheidsfonds is gericht op drie soorten initiatieven (inwonersinitiatieven, initiatieven van stichtingen etc, gebiedsgerichte projecten). Meer informatie: <https://www.limburg.nl/onderwerpen/wonen/leefbaarheid/>

ondermijning, arbeidsmigratie, drugscriminaliteit en zorg en veiligheid. Ook kan JenV meedenken over andere veiligheidsthema's die mogelijk aan de orde komen binnen deze programmalijn.

VWS ziet erop toe dat de inhoud van dit convenant aansluit bij het taak- en doelterrein van VWS. Daarnaast legt VWS waar nodig verbinding met relevante landelijke zorgakkoorden en programma's.

2. Programmalijn 2: Landschap en klimaatadaptatie

- Zowel het onbebouwde als het bebouwde landschap bepaalt in grote mate de identiteit van de unieke Regio Midden-Limburg. De landschappelijke waarde moet dan ook behouden blijven, met als uitgangspunt 'water en bodem sturend' voor ruimtelijke ontwikkelingen¹⁴. Het landschap levert een positieve bijdrage aan de gezondheid, nodigt uit tot ontspanning en investering, biedt omgevingskwaliteit, herbergt een schat aan biodiversiteit, zorgt voor herkenbaarheid en geborgenheid en draagt daarmee ook bij aan de identiteit, het vestigingsklimaat én erfgoed van Midden-Limburg. Vanuit de Regio Deal wordt gewerkt aan regionale afwegingskaders waarin de doelstellingen (behoud landschappelijke kwaliteit, ruimte voor uiteenlopende functies, stapeling, oefenruimte (her-)inrichting, etc) bij elkaar komen; én aan een programma van projecten gericht op de kwaliteit van landschap en de aanleg van groenstructuren rondom steden en dorpen. Partijen zetten zich in voor, en faciliteren het proces van, ruimtelijke (her-)inrichting door te borgen dat de lopende programma's en initiatieven (zoals Limburgs Programma Landelijk Gebied, NOVEX, Waterbeheerprogramma, RES, Deltaprogramma Hoge Zandgronden) passen bij het karakter van deze regio en dat alle belangen als rust, ruimte en recreëren worden meegewogen.
- De Regio heeft het voornemen om een kennishub op te richten waarin deelnemende partijen (wetenschappelijke) kennis, ervaringen uit de praktijk en goede voorbeelden over droogte, hittestress en wateroverlast bij elkaar brengen en samen met het Waterschap Limburg en agrariërs werk maken van kleine en grote maatregelen om verdroging tegen te gaan. Regionale Partijen faciliteren de kennisdeling door de inzet van kennis en kunde en het organiseren van congressen en workshops. Ook onderzoekt de Regio hoe alle kennis, kunde en bestaande monitors bij elkaar kunnen worden gebracht tot handzame en bruikbare (sturings-)informatie. Op basis van de beschikbare gegevens en informatie stelt de Regio een kanskaart op waarin knelpunten met bijbehorende oplossingen voor klimaatadaptatie worden geïnventariseerd. Bijzondere aandacht heeft de Regio hierbij voor het meten van de impact van de maatregelen die in het kader van deze programmalijn wordt uitgevoerd.
- De steden en dorpen bestaan niet alleen uit stenen en beton en bieden ook volop kansen voor groen, water(berging) en natuurwaarden. Met de Regio Deal gaat de Regio meerdere van de stappen uit het stappenplan van het kennisportaal klimaatadaptatie¹⁵ doorlopen om de klimaatrobuustheid van steden en dorpen te verbeteren. De 'Maatlat klimaatadaptieve groene gebouwde omgeving'¹⁶ kan hierbij als leidraad voor de aanpak dienen. Deze aanpak richt zich ook op het meer klimaatbestendig maken van bedrijventerreinen.

I&W wil een bijdrage leveren aan de uitvoering van programmalijn 2 door met de Regio kennis uit te wisselen en te leveren voor een goede aansluiting op beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten van I&W gericht op klimaatadaptatie.

VWS ziet erop toe dat de inhoud van dit convenant aansluit bij het taak- en doelterrein van VWS. Daarnaast legt VWS waar nodig verbinding met relevante landelijke zorgakkoorden en programma's.

3. Programmalijn 3: Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt

- Om talent aan de Regio te binden, wordt geïnvesteerd in krachtige, doorlopende leerlijnen: van het primair onderwijs via het voortgezet onderwijs tot en met het beroepsonderwijs (mbo, hbo en wo). Daarbij wordt een regio-brede strategie toegepast. Mbo-structuren worden versterkt

¹⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/11/25/water-en-bodem-sturend>

¹⁵ <https://klimaatadaptatienederland.nl/hulpmiddelen/overzicht/toolbox-ks/>

¹⁶ <https://klimaatadaptatienederland.nl/hulpmiddelen/overzicht/maatlat-groene-klimaatadaptieve-gebouwde-omgeving/>

en zorgen voor goede bereikbaarheid van de onderwijsinstellingen, zodat iedereen die verder wil leren daar ook binnen de Regio de mogelijkheden voor krijgt. Indien mogelijk werkt de Regio in deze ontwikkelingen samen met de Limburgse onderwijsregio's.

- Daarnaast wordt ingezet op het blijven leren en ontwikkelen, ook om onbenut potentieel op de arbeidsmarkt aan te boren. Hierin wordt de samenwerking met wo-partijen (bijv. Open Universiteit) en andere partners versterkt om het aanbod in de Regio te verbreden. Door de grensligging zijn er aanvullende mogelijkheden, bijvoorbeeld door het aantrekken van buitenlands talent of samenwerking met bedrijven en onderwijsinstellingen in België en Duitsland.
- Ook het bedrijfsleven heeft een rol in het aantrekken, behouden en opleiden van talent. Door aantrekkelijke werkplekken en het aanbieden van kansen voor doorontwikkeling. En door zich bekend te maken bij talentvolle werknemers binnen en buiten Midden-Limburg. Dit vraagt om innovatieve toepassing van employer branding, samenwerking in werving, aanbieden van opleiding en training, en het creëren van aantrekkelijke carrièrekansen.
- De Regio en relevante partners versterken het ondernemersklimaat in Midden-Limburg door in te zetten op innovatie, circulariteit en het ondersteunen van starters. Innovatie is noodzakelijk om de arbeidsproductiviteit in de Regio te verhogen, bijvoorbeeld technologische innovatie (denk aan fieldlabs) bij de verbetering van processen of in de product- en marktinnovatie (bijv. bedrijfsscans, stimuleren inclusief ondernemen). Robotisering, automatisering en de inzet van data (algoritmes) spelen een belangrijke rol in het versterken van de clusters agrifood, maakindustrie en logistiek. Hiermee wordt ook de leer- en ontwikkelcultuur bij bedrijven zelf gestimuleerd.
- Als belangrijke sector binnen de regionale economie wordt ingezet op een vitale toeristische sector met toekomstbestendige dag- en verblijfsrecreaties. De Regio werkt aan een programma ter versterking van de toeristische, recreatieve sector. Zo ondersteunt de Regio onder andere ondernemers bij de ontwikkeling van bijzondere recreatieverblijven en attracties die aansluiten bij de wensen van de moderne recreant (koppelkansen met omschakeling in landelijk gebied). Of kan de Regio een hulpprogramma opzetten voor exploitanten en eigenaren van probleemparken die dreigen af te glijden of geen bedrijfsopvolging hebben. Dit mede ter preventie van ondermijnende criminaliteit.
- Om bedrijven te behouden moet het probleem van de netcongestie worden aangepakt. De Regio beoogt een hogere organisatiegraad van bedrijventerreinen te faciliteren voor een efficiënte aanpak van de energieschaarste. Slimme oplossingen zijn nodig zoals (pilots voor) collectieve energiehubs (laadpleinen, zonnepanelen), wederzijdse ondersteuning van buurbedrijven bij energievraagstukken of toepassing van nieuwe technologieën en circulaire oplossingen.

Voor de uitwerking van de programmalijs zet OCW zich in om de betrokken onderwijsinstellingen te ondersteunen voor zover dit nodig is. Denk daarbij aan het beantwoorden van vragen over de inrichting en het opzetten van doorlopende leerlijnen.

Verder zal OCW voor de onderwijsinstellingen als klankbord fungeren, kennis en ervaringen (uit andere regio's) delen ook waar het betreft het inrichten van een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens.

EZ wil samen met de Regio werken aan de uitvoering van deze programmalijs door kennis uit te wisselen en te zorgen voor een goede aansluiting op beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten van EZ gericht op het bevorderen van innovatie en het ondersteunen van starters.

4. Programmalijs 4: Regionale samenwerking

Tegelijkertijd werkt de Regio aan een doorontwikkeling van de regionale samenwerking en organisatiekracht:

- Triple helix¹⁷ partijen aan zet: in de uitvoering van de Regio Deal worden het aanwezige maatschappelijke middenveld en de maatschappelijke partners nadrukkelijk uitgenodigd en in stelling gebracht om bij te dragen en regie te voeren op de uitvoering en realisatie van projecten en programma's. De Regio brengt sterke trekkers aan zet die in triple helix verband voor samenhangende programma's zorgen en de regionale samenhang bewaken. Zie meer hierover in bijlage 1 Regionale samenwerking.
- Bestendiging regionale samenwerking: de Regio Deal wordt ingezet als facilitator voor de bestendiging en emancipatie van de regio door gezamenlijke projecten uit te voeren maar vooral door bij te dragen aan het ontwikkelen van een gezamenlijk streefbeeld en toekomstvisie voor Midden-Limburg. Samenwerking Midden Limburg (SML) is een netwerksamenwerking op het gebied van ruimte, economie en wonen. Deze netwerksamenwerking, waarin alle zeven Midden-Limburgse gemeenten deelnemen, zal de komende jaren doorontwikkeld worden tot een robuust orgaan met een bijpassende governance. Dat biedt tevens de mogelijkheid van een thematische verbreding en het aanhaken van andere beleidsvelden om zowel regio- als grensoverschrijdend te zijn.

Artikel 3 – Beoogde resultaten

Beoogde resultaten Programmalijn 1: Leefbaarheid

- Per deelnemende kern / wijk ligt er een plan van aanpak voor leefbaarheid;
- Een kennis- en expertisecentrum is ingericht ter ondersteuning van het maatwerk aan agrariërs en andere ondernemers (doorontwikkeling Transitiehuis);
- Een aangescherpte regionale informatiepositie voor veiligheid (onderzoek);
- Regionale programma's voor veiligheidsthema's met als voorbeeld arbeidsmigratie, ondermijning, drugscriminaliteit of preventie;
- Een analysemethodiek voor het buitengebied, waarmee gerichte(re) acties/controles ondernomen kunnen worden met behulp van het intergemeentelijk bestuurlijk handhavingssysteem (ACT) met betrekking tot arbeidsmigranten of mensenhandelpraktijken;
- De ontwikkeling van een toolbox (bijv. digitale hulpmiddelen, dataverzameling) tegen drugscriminaliteit en ondermijning in onze grensregio (onderzoek, pilots en handhaving).

Beoogde resultaten Programmalijn 2: Landschap en klimaatadaptatie

- Een afwegings- en handelingskader voor ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting.
- Een programma (met iconprojecten) gericht op de verbetering van de kwaliteit van landschap en/of de aanleg en herstel van duurzame groenstructuren rond en in kernen.
- Een kennishub is ingericht voor het verzamelen en delen van kennis en informatie over de klimaatthema's droogte, hittestress en wateroverlast en het opstellen van een regionale kansenkaart waarin knelpunten met bijbehorende oplossingen voor klimaatadaptatie worden geïnventariseerd en geprioriteerd.
- Het stappenplan van het kennisportaal klimaatadaptatie is uitgevoerd, aan de hand van de 'Maatlat klimaatadaptatie groene gebouwde omgeving' in de bebouwde omgeving van steden, dorpen en bedrijventerreinen.

Beoogde resultaten Programmalijn 3: Economie, Onderwijs, Arbeidsmarkt

- Het regionale (beroeps)onderwijs is versterkt door het inrichten van campussen met een theoretisch en praktisch aanbod dat aansluit bij de behoeften van het bedrijfsleven in Midden-Limburg;
- Leven Lang Ontwikkelen¹⁸: onderwijsinitiatieven (zoals nieuwe curricula, doorlopende leerlijnen, associate degrees) zijn opgezet voor een betere aansluiting van het (potentiële) arbeidsaanbod op de behoeften van de arbeidsmarkt;

¹⁷ Definitie: Triple helix staat voor de samenwerking tussen overheid, ondernemingen en onderwijs. Om de potentie voor innovatie en economische ontwikkeling in een kenniseconomie goed te benutten, moeten overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen samenwerken.

¹⁸ Lees meer over het concept Leven Lang Ontwikkelen op rijksoverheid.nl: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leven-lang-ontwikkelen>

- Het creëren van shared facilities, ontmoetingsplaatsen waar ondernemers en onderwijsinstellingen samen en apart zoeken naar nieuwe toepassingen van bijvoorbeeld automatisering, robotisering en digitalisering. Om welke faciliteiten het gaat zal worden uitgezocht en afgestemd tussen de deelnemende partijen;
- Het organiserend vermogen van het bedrijfsleven is vergroot;
- Een programma voor versterking van de toeristische, recreatieve Regio is uitgevoerd, met oog voor duurzaamheid, landelijke inpassing en (preventie van) criminele ondermijning;
- Omgang met energieschaarste door bedrijven(terreinen) (synergie met lijn landschap en klimaat) is verbeterd.

Beoogde resultaten Programmalijn 4: Regionale samenwerking

- Versterkt lerend vermogen m.b.t. de samenwerking met (triple helix) partijen in de Regio;
- Een regionale loketfunctie/portal is ingericht voor de regionale agenda (eventueel digitaal, verbinding bestaande structuren als netwerk meerdere loketten);
- Gebruik EU Regionale toolkit¹⁹ om de samenwerking tussen grenslanden te bevorderen
- Een gezamenlijk gebiedsperspectief.

2. Inzet middelen Regio Envelop voor uitvoering Regio Deal Midden-Limburg

Artikel 4 – Uitgangspunten

1. Partijen beogen een gecoördineerde beleidsmatige inzet van hun gezamenlijke financiële middelen op basis van de afspraken in deze Regio Deal. De Regio geeft met die middelen uitvoering aan de Regio Deal Midden-Limburg zoals het initiëren en/of realiseren van programma's en projecten en andere uitvoeringsactiviteiten in het kader van de doelen en interventies van de Regio Deal Midden-Limburg zoals bedoeld in artikelen 1 tot en met 3. Op deze wijze zetten Partijen zich in om de regionale opgave van de Regio Midden-Limburg te realiseren
2. VRO reserveert maximaal € 20 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid, volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. Hierin zijn ook de uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van maximaal 3% van de Rijksbijdrage.

De Regio reserveert minimaal een bedrag van in totaal € 20 mln. aan regionale financiering voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling:

Uitvoeringsactiviteiten	Maximale rijksbijdrage¹⁾	Regionale financiering	Totaal bedrag
1. Programmalijn 1: Leefbaarheid	€ 5,4 mln.	€ 5,4 mln.	€ 10,8 mln.
2. Programmalijn 2: Landschap en klimaatadaptatie	€ 5,15 mln.	€ 5,15 mln.	€ 10,3 mln.
3. Programmalijn 3: Economie, onderwijs en arbeidsmarkt	€ 7,95 mln.	€ 7,95 mln.	€ 15,9 mln.
4. Programmalijn 4: Regionale samenwerking	€ 0,9 mln.	€ 0,9 mln.	€ 1,8 mln.
Uitvoeringskosten (VAT)	€ 0,6 mln.	€ 0,6 mln.	€ 1,2 mln.
Bijdragen totaal maximaal	€ 20,0 mln.	€ 20,0 mln.	€ 40,0 mln.

1) Dit bedrag is inclusief eventueel verschuldigde BTW.

¹⁹ 'Gereedchapskist' voor bevordering van de grensoverschrijdende samenwerking. Meer informatie: <https://euregio-rmn.de/euregio-toolkit-2/>

3. De verdeling opgenomen in de tabel in het tweede lid geldt als uitgangspunt. Partijen zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. Partijen kunnen in het Rijk-Regio-overleg een gewijzigde verdeling over de programmalijnen afspreken. Middelen uit de pijler Regionale samenwerking kunnen, mits zij niet benodigd zijn in deze pijler, worden ingezet ter versterking van de inhoudelijke pijlers Leefbaarheid, Landschap en Klimaatadaptatie en Economie, onderwijs en arbeidsmarkt. Op deze wijziging van Regio Deal Midden-Limburg is artikel 11 van toepassing.

Artikel 5 - Regiokassier

Partijen spreken af dat in het kader van de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal Midden-Limburg de provincie Limburg de rol zal vervullen van Regiokassier. De Regiokassier draagt zorg voor het nakomen van de voorwaarden en verplichtingen, zoals verwoord in de Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals.

3. Governance uitvoering Regio Deal Midden-Limburg

Artikel 6 - Rijk-Regio-overleg

1. Periodiek treden Partijen in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal Midden-Limburg en met andere publieke en/of private samenwerkingspartners. Dit Rijk-Regio-overleg ziet toe op de uitvoering van Regio Deal zoals beschreven in dit convenant. Het Rijk levert inhoudelijke input op de voortgang van de Regio Deal en maakt, waar van toepassing, voorstellen ter versterking van (beoogde of lopende) projecten.
2. Het Rijk-Regio-overleg vergadert tenminste eenmaal per jaar, over de voortgang van, en eventuele knelpunten of risico's in, de uitvoering van de Regio Deal en andere actualiteiten in de Regio.
3. Het in het eerste lid bedoelde Rijk-Regio-overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
 - a. vanuit de ministeries van het Rijk:
 - i. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
 - ii. Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
 - ii. Economische Zaken en Klimaat;
 - iii. Justitie en Veiligheid;
 - iv. Infrastructuur en Waterstaat;
 - vi. Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
 - viii. Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
 - b. vanuit de Regio:
 - i. Provincie Limburg;
 - ii. Gemeente Roerdalen;
 - iii. Gemeente Roermond;
 - iv. Gemeente Leudal;
 - v. Gemeente Weert;
 - vi. Gemeente Echt-Susteren;
 - vii. Gemeente Maasgouw;
 - viii. Gemeente Nederweert.
4. Het Rijk-Regio-overleg voorziet in zijn eigen werkwijze, waarbij het uitgangspunt is dat de Regio bij het organiseren, uitnodigen en verslagleggen de lead heeft.
5. Het Rijk-Regio-overleg spreekt een escalatieregeling af.
6. Betrokken partijen zien zelf toe op een adequate verantwoording aan achterbannen en/of volksvertegenwoordigers.

4. Evaluatie, voortgang en communicatie Regio Deal Midden-Limburg

Artikel 7 – Evaluatie en voortgang

1. De Regio brengt de beginsituatie van de regionale opgave in kaart. Daarnaast bepaalt de Regio een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken aanpak (artikel 2) bijdraagt aan de doelen (artikel 1) van de Regio Deals. De beginsituatie en evaluatie-aanpak zijn beschreven in het voorjaar van 2025.
2. De Regio stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op, met daarin:

- a. De voortgang van de initiatieven en projecten;
 - b. in hoeverre partijen op schema liggen om de beoogde resultaten (artikel 3) te behalen.
3. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voor 15 juni van ieder jaar voorgelegd aan Partijen, gelet op indiening voor 15 juli bij de minister van VRO in het kader van de specifieke uitkering.
4. De Regio kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de betrokken provinciale staten en gemeenteraden informeren. VRO gebruikt de jaarlijkse voortgangsrapportage als input voor de periodieke voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
5. VRO draagt zorg voor onderzoek, betreffende het geheel van de Regio Deals (o.m. de resultaten en effecten van de Deals voor brede welvaart). De Regio verleent haar medewerking hieraan.
6. BZK verzamelt binnen het geheel van de Regio Deals lessen en kennis over de (door)ontwikkeling van Regionale samenwerking binnen het stelsel van openbaar bestuur, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de Actieagenda Sterk Bestuur.²⁰

Artikel 8 – Communicatie

1. Partijen zien toe op een gezamenlijke communicatiestrategie en -plan, waarbij de Regio in de lead is.
2. De Regio zal bij projecten die deel uitmaken van de uitvoering van de Regio Deal Midden-Limburg vragen om in de communicatie over die projecten kenbaar te maken dat het project mede mogelijk is gemaakt in samenwerking tussen Rijk en Regio.

5. Slotbepalingen

Artikel 9 - Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal en/of de daaruit voortvloeiende maatregelen worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd en uitgewerkt in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 - Gegevensuitwisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheimhouden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacygevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 - Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek kenbaar heeft gemaakt bij VRO. VRO informeert de overige Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.
3. Nadat alle Partijen aan VRO kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan dit convenant gehecht.

Artikel 12 - Opzegging

1. Elke Partij kan de Regio Deal Midden-Limburg met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is

²⁰ Met de Actieagenda Sterk Bestuur (2022, zie overheid.nl) richt het ministerie van BZK zich op het versterken van de samenwerking binnen het Rijk en de samenwerking tussen Rijk, medeoverheden en niet-overheidspartners.

opgetreden dat deze Regio Deal billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.

2. Wanneer een Partij deze Regio Deal opzegt, blijft de Regio Deal voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten.
3. Ingeval van beëindiging van de Regio Deal Midden-Limburg krachtens opzegging is geen van de Partijen jegens een andere Partij schadeplichtig.

Artikel 13 - Toetreding nieuwe partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal Midden-Limburg als nieuwe partijen toetreden tot deze Regio Deal. Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de Regio Deal voortvloeien te aanvaarden.
2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal Midden-Limburg wordt gericht aan VRO. VRO informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan VRO schriftelijk kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal Midden-Limburg en gelden voor die partij de voor haar uit de Deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlagen aan de Regio Deal Midden-Limburg gehecht.

Artikel 14 - Ongeldigheid

Indien een bepaling van de Regio Deal in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, bijvoorbeeld wegens strijdigheid met het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche (zoals deze luidt op het moment dat de strijdigheid zich voordoet of alsdan in bestuursrechtelijke zin is vastgesteld), wordt die bepaling, voor zover nodig, uit de Regio Deal verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. De overige bepalingen van de Regio Deal blijven in een dergelijke situatie ongewijzigd en onverminderd geldig.

Artikel 15 - Publiekrechtelijke medewerking en toepasselijk recht

1. De in het kader van Regio Deal door Partijen te verlenen (publiekrechtelijke) medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.
2. Op deze Regio Deal is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 16 – Nakoming

De Regio Deal is niet in rechte afdwingbaar. Partijen kunnen elkaar aanspreken op tekortkomingen in de nakoming van de Regio Deal in het Rijk-Regio overleg.

Artikel 17 - Ondertekening in verschillende exemplaren

De Regio Deal Midden-Limburg kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Regio Deal is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal Midden-Limburg.

Artikel 19 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2028.
2. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, de looptijd van de Regio Deal wijzigen, volgens de procedure van artikel 11. De regiokassier zal rekening houden met de samenhang tussen de wijziging van de looptijd van de Regio Deal en de verleende *specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*.

Artikel 20 - Publicatie

1. Deze Regio Deal zal net als andere Regio Deals openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de Regio Deals.
2. VRO rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Bijlage 1 | Regionale samenwerking

Regionale uitgangspunten voor de aanpak

De aanpak langs drie programmalijnen moet bijdragen aan het versterken van de impact op de brede welvaart die de inhoudelijke lijnen binnen de Regio Deal beogen, door onder andere meer samenhang te creëren, raakvlakken te benutten en Partners te (ver)binden en (structureel) aan zet te brengen.

Het regionale niveau zal bestaan uit:

- Bewaken van de menselijke maat en zorgen dat bij grootschalige transitiebewegingen geen inwoners of ondernemers tussen wal en schip raken en er voldoende oog is voor landschap en natuur;
- Vaststellen en uitdragen van een eigen profilering van Midden-Limburg tussen de krachtige en dikwijls goed georganiseerde buur- en grensregio's;
- Borgen van thema's en prioriteiten in hun onderlinge samenhang voor een integrale afweging van beleid;
- Verbinden van regionale partners, uitwisselen goede voorbeelden en leren van elkaar binnen de regio en daarbuiten (bijv. van Noord- en Zuid-Limburg en *lessons learned* van andere Regio Deals);
- Inzetten op gerichte interventies voor het doorbreken van een negatieve spiraal binnen de meest dringende thema's;
- Inspelen op de kracht én de risico's van de grensligging van de Regio, bijvoorbeeld door het opzetten en ontsluiten van een actief kennisprogramma;
- Uitvoeren van dit programma samen met triple helix partijen in de regio en de inwoners;
- Monitoren van het resultaat van de concrete projecten en de impact daarvan op de brede welvaart.

Waar kansen ontstaan om projecten vanuit de inhoudelijke programmalijnen elkaar te laten versterken, zal hier de verbinding gelegd worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan structuurversterkende maatregelen op het gebied van onderwijs die vervolgens een bijdrage leveren om de innovatie bij het bedrijfsleven te versterken. Of agrariërs die aan de slag gaan met de leefbaarheid in het buitengebied en daarbij ook een functie krijgen op het gebied van klimaatadaptatie, beleving van het landschap of de versterking van groen-blauwe structuren.

Governance regionale samenwerking

In de regio is sprake van een governance op drie niveau's:

- 1) Op het strategische niveau en als ondertekenende partijen van de Regio Deal treden de regionale overheden (gemeenten en provincie) op. Een Regio Deal Board met daarin een vertegenwoordiging van bedrijfsleven, onderwijspartijen en (intergemeentelijke) samenwerkingsverbanden wordt gevraagd om hierin te adviseren.
- 2) In het maken van tactische keuzes en bij het verbinden van belangen van regionale partners wordt het hele maatschappelijke middenveld (zoals organisaties uit onderwijs, bedrijfsleven, zorg, corporaties, etc) betrokken. Hierbij spelen ook bestaande netwerkorganisaties en samenwerkingsverbanden, die deels al triple helix partners bij elkaar brengen, een rol.
- 3) In de uitvoering van concrete projecten is iedereen welkom (en aan zet) om zich te committeren aan de doelen van deze Regio Deal en om aanvragen voor projecten in te dienen.

Regio Deal Board

- | | | |
|----------------------------|------------------------|------------------|
| • Waterschap Limburg; | • Limburgs Landschap; | • Risse Groep; |
| • Brightlights Limburg; | • Limburgse Land- en | • Regionaal |
| • Euregio Rhein-Maas-Nord; | Tuinbouw Bond; | Landschap Kempen |
| | • Limburgse Werkgevers | en Maasland; |
| | Vereniging; | |

- Kreis Viersen (DU);
- Keyport;
- Agriboard Limburg;
- Gilde Opleidingen;
- Limburg Voortgezet Onderwijs;
- Arbeidsmarktregio Midden-Limburg;
- Food NL;
- Zuyd Hogeschool;
- IVN Natuureducatie;
- LGOB;
- Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap;
- Limburg Marketing;
- Maastricht University;
- MKB Limburg;
- Natuurmonumenten;
- Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg;
- Stichting Ons WCL;
- Open Universiteit;
- Platform Vitale Landbouw;
- Rabobank Midden Limburg;
- Recreatie ondernemers Midden-Limburg;
- Proteion;
- Natuurrijk Limburg;
- Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC);
- Stichting Onderwijs Midden-Limburg;
- Spark Tech Lab;
- Speerpunt Landschap;
- Synthese;
- Taskforce O&A;
- Veiligheidsregio Limburg-Noord;
- Viduro;
- Waterpanel Noord;
- Wonen Zuid;
- Wonen Limburg;
- Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Limburg.

Grensoverstijgende samenwerking

Partner voor de burens: De unieke grensligging aan twee landsgrenzen biedt veel kansen. Het is ook belangrijk om gebruik te maken van die kansen. De Regio faciliteert de samenwerking tussen gemeenten (Duits-Nederlands-Belgisch) en (maatschappelijke) partners langs inhoudelijke thema's die bij de betreffende partnergemeenten spelen, bijvoorbeeld: veiligheid, ondermijning, hoogwater, talentontwikkeling, toerisme, brandbestrijding en grenspendelaars. De samenwerking binnen de Regio, maar ook met partners om de regio heen is een belangrijk speerpunt: op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt met Noord-Limburg (en de Brainport regio), over de grens(en) met België en Duitsland, in Nederland met provincie, Rijk en buurtregio's.